

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Telefon: 14.

Megőrült Nobile tábornok

azt mondják a különböző híradások. Megbomlott az idegzete annak az embernek, akit a világháború alatt a Karsztok irtó pergőtűzei nem tudtak tönkretenni; s amit a borzasztó vérzivatar nem tudott elérni, megselekedte azt a jégmezők halálthozó csendje.

Es még egy: a kielégítetlen becsvágy, amely nem tudott belenyugodni abba az egyszerű bizonyosságba, hogy neki el kell pusztulnia a jégmezők között anélkül, hogy kutató útjának eredményeit ne tudja felhasználni az örökké türelmetlen tudományszomj.

A világháború alatt azok, akik ki akarták ütni a katonák kezéből a gyilkoló szerszámot, felállították azt a tételt, hogy: szép a hazáért meghalni, de azért élni tudni még szebb. Akkor a háborús világ mentálításában nem tudtuk megérteni ezen jelszó mélységét, talán azok sem tudták valójában értékelni, akik felállították ezt a tételt, talán csak propagandikus eszköznek akarták felhasználni; de most az Amundsen és Nobile tábornok esetével kapcsolatosan bele tudunk látni ennek a tételnek gyönyörű igazságába, mert feltehetjük most mi is azt a kérdést: melyik volt nagyobb hős, a Karsztok hős tábornoka-e, vagy az északsarki kutató hős?

Nobile tábornok, Amundsen, Thornberg kapitány és többi társai annyira magasztosan tudtak élni hazájukért, hogy meg is tudtak érte halni.

Mennyire eltörpülnek ezek mellett a hősök mellett a világhatalmak diplomatai, akik mintegy boszorkánykonyhában keverik népek millióinak élete felett a kártyát, akiknek egész működésük csak abból telik ki, hogy a népek élete és jövője felett dodonai jóslásokba bocsátkozzanak; vagy a világhatalmak aeropagja, amely egy valamivel fogasabb kérdés eldöntésénél kiállítva magáról az erkölcsi és értelmi szegénységi bizonyítványt, úgy képzei el két vitatkozó félnek osztandó igazságszolgáltatást, hogy viszádobja a kérdés megoldását a vitatkozó felek közé, akik pedig éppen azért vitték azt eléje, mivel ők maguk azt megoldani nem tudták.

Nobile tábornok és társai mellett milyen paprikajancsik ezek az emberek!

Éppen azért nem járhat ki nekik részünkről tisztelet és hódolat, azért nem is érdekli a világ népi egyetemét az ők kötéltancai, hanem mindenikünk lélekzetviasszafojtva csak azt keresi a lapokban, hogy Nobile tábornok és Amundsen és a többiek megkerültek-e?

Nobile tábornok és társainak hősiessége nem egy nemzeté, hanem az

internacionális tudományé. Sikerükben nem egy ország; hanem az egész művelt világ osztozik, éppen úgy, amint most az egész művelt világ mély gyászt ül Nobile tábornok összeronesolt idegzete felett.

Mi, népek milliói meg tudjuk ezt érteni, báresak azok is meg tudnák, akiknek egész hivatásuk abban mérül ki, hogy különféle nyílt és titkos véd- és dacsövetségekkel, biztonsági szerződésekkel és még ki tudja, milyen lehetetlen című és jellegű megállapodásokkal népek millióinak életével és jövőjével házárjátékokat játszódnak.

Nobile tábornok esete sok tanulságra készítet minket; legelőször is arra, hogy egy van, ami az összes különböző fajú népeket össze tudja hozni és ez: a tudomány, a kultúra. És milyen paradoxon: míg a világháború alatt a kultúra megmentése címén ölték egymást rakásra az emberek, legalább ezt beszélték nekünk, addig most a kultúra jelszava alatt és megmentése céljából futott össze minden náciojú nép Nobile felkutatására.

Második tanulság, hogy a világot legtöbbször hazug jelszavakkal kormányozzák, amely jelszavakhoz az egyszerű népek nincsen semmi köze, mert hiszen nincsen olyan nép, amelynek ne az lenne a célja: egymás mellett szépen megférni és megbecsülni kölesönös népi voltukat és kulturájukat; és harmadszor, hogy nincsen első-, másod- és nem tudom hányadrendű kultúra, hanem csak egy: a Nobilek, az Amundsenek és társaiknak kulturája.

És most gondolkozzunk egy kicsit tovább. Vajjon nagyobb lett volna Amundsen és Thornberg kulturája, ha valamilyen kormányuk kiparancsolta volna őket egyik-másik iskolából azért, mivel ő, a kormány úgy vélte, hogy fajiságuk, vagy nevük, vallásuk miatt nem jó iskolába iratkoztak be?

Igen, látunk szörnyű nagy embereket és látunk szörnyű kicsinyeket, s a fájdalmas csak az, hogy ezek a kicsinyek úgy akarnak lenni Nobilek és Amundsenek, hogy örökösén kicsinyek maradnak.

Dr. Csiby Andor.

Logikátlanság.

A vonatkozó magyar törvények értelmében, melyek, mint annyi más, oly jól beváltak vaddisznó, szarvascsordák és más nagy vadak által okozott károkért, nevezetesen faültetvények legázolása, kitérása, burgonya kitérása és felszedése, szalmás mezei termények legázolása, legelése stb. a vadászterület bérlője vagy tulajdonosa kártérítési felelősséggel tartozott, dacára, hogy a szarvas elszaporodását célzó egy másik tiltó vadász törvény sok helyen éppen e károsodások előmozdítását vonta maga után. Bár a két törvény első látszatra mintha egymásnak ellentmondó lett volna, még sem jutott eszébe soha egyetlen vadásznak, hogy a szarvasvadászatot tiltó rendelet ellen protestáljon.

Az okosan gondolkozó, nemesen érző vadász készséggel vetette magát alá a rendeleteknek, mert belátta, hogy a humanitás, az ember-séges érzés böles intézkedései ezek.

Amint a természet rendjében megállás nincsen, a folytonosság, a továbbfejlődés mintegy parancsoló szükséglet, önmagától megy tovább, mennyivel inkább kellene ennek megtörténnie — főleg jogszolgáltatás terén — közöttünk, emberek között, akik a teremtes koronája vagyunk és akik úgy hisszük, jogállamban élünk. De sajnos, nagyon sokszor ennek az ellenkezőjét látjuk. A sok közül csak eggyel kívánok e helyen foglalkozni, mint olyannal, mely a vadászoknak, de főleg a gazdáknak nagyon-nagyon a husába vág, s amelyet még neves jogászok sem képesek megfogni, megérteni.

Az elmúlt év folyamán teljesen váratlanul jelent meg az illetékes miniszternek egy rendelete, mely a medve vadászátát könnyörtelenül eltiltja. Miért? Bicsérdistává csapott fel a medve? Vagy kihalófélben van, miut a bölény? Hogy semmi Bicsérdizmusra valló hajlandóság

nincs benne, igazolják a közismertté vált medveokozta károk, melyek közül borzalmasságában ég felé kiáltóan emelkedik ki az ujfalvi erdőben lefolytatott mészárlás. Ez egy községben több a kár, melyet a dédelgetett medvék okoztak, negyedmillió lejnél.

Itt álljunk csak meg egy pillanatra. Kaptak a károsult gazdák valahonnan valamelyes kártérítést? Nem. Pedig azok közül a kártvalott gazdák közül sokaknak egyetlen tehénkéjét, vagy sok nélkülözés, keserves, idegölő keserves munka árán nagynehezen megszerzett két kis ígás tehénkéjének egyikét fogyasztotta el, lakmározta fel a kiméleti időt, állami pártfogást élvező medve.

Valaki most azt mondhatná: „Ha a régi törvények a vadászterületbérlőket, tulajdonosokat a vad által okozott kár megtérítésére kötelezte, akkor csak rajta, elő kell most is venni az urakat!”

Csak nem addig van ám az. Az a régi kötelezettség a nem ragadozó nemes vadak által okozott károkra terjedt ki e-upán. A medve által okozott károk megtérítését az állam azzal háritotta el magától, hogy a medvére nem rendelt el külön tilalmi időt, sőt! a medvét elejtő vadászt tetemes pénzbeli jutalomban részesítette.

Régen a vadász korlátlan szabadságot élvezvén a medvével szemben, — bizony valljuk meg őszintén, sokszor az egy tehénke árát kitevő jutalom által is sarkaltatva — úgy üldözte a medvét, hogy szinte ritkaság-számba ment egy-egy nagyobbstilű medvebetörés, mert a folytonos üldözés miatt csordák által egyáltalán nem, de ember által is csak nagyon ritkán járt Isten háta mögötti rengetegben húzódtott meg a medve, ahol már csak a csordákból néha-

napján véletlenül leszakadt egy-egy barom eshetett áldozatául.

Az ilyen kárért aztán, ha nyilvánosságra került, ügyetlensége, figyelmetlensége miatt a pásztor volt felelős, senki más. Ma azonban, amikor a védelmet élvező medve annyira bátor, sőt szemtelen, hogy áldozatát az erdőszélen legelésző csordákból szedi ki, sőt éjszaka a pásztor vityillója mellől vonszolja el a harmatos reggeli füről álmodozó, mit sem sejtő tehenet — a pásztor felelőssé nem tehető. A vadász még kevésbé, még erkölcsileg sem. Nem ám, mert a medve vadászata könyörtelenül tilos.

Maradna, hogy a község vagy közbirtokosság térítse meg az így keletkezett kárt, legalább az anyagiakban tehetségtelen károsultakkal szemben; de ez is lehetetlen, mert egyes községekben oly nagy a kár — Ujfalu stb. — hogy erre megfelelő fedezet nincs. Ily címen előre a költségvetésbe meg tetemes összeget beállítani nem lehet, mert ezen tétel jóváhagyást nem nyerne, hiszen ennek jóváhagyása egyenesen dezavválná a tiltó rendeletet.

Már pedig a törvény világosan kimondja, hogy „az okozott kárért annak okozója nemcsak erkölcsi, de anyagi felelősséggel is tartozik”. Sőt azt is kimondja mintegy magyarázatul, „Ha a kár okozója állat, akkor az állat tulajdonosa köteles megtéríteni az okozott kárt”.

Jelen esetben, mert a medvevadászati tilalmat maga az állam rendelte el, a medvék által okozott kárért anyagi felelősséggel maga az állam tartozik. Csodálkozom, hogy a károsult-gazdák közül senki sem eszmélt erre az igazságra és nem fogta pörbe az államot.

A humanitás, a következetesség szempontjából illő, sőt kötelező lett volna, hogy a „medve vadászata” tiltó rendelettel egyidejűleg megjelenjen egy másik rendelkezés is, amelyben az állam kijelenti, hogy a „medvetilalom” miatt, illetve tilalom alatt származó medveokozta károkért az anyagi felelősséget vállalja.

Amint az állam morális alapra helyezkedést kíván egyedeitől (nagyon helyesen), úgy az állam egyedei is megkívánhatják ugyanezt vezető egyéniségein át az államtól. Igazság csak egyféle lehet.

A medvevadászati tilalom alátámasztására talán hangoztatni fogják, hogy „kihalóban van a medve”. Hát ez egyenesen lemosolyogni való naivitás! Az okozott nagymérvű károk, meg a legutóbb engedélyezett hajtóvadászat ennek éppen az ellenkezőjét bizonyítja.

Ha megszavaztatnák a vadász és gazdaközönséget — ugyanis elsősorban ezeknek a bőrre megy a medvetilalom — nem kerülne soraikból egy sem, aki a tiltó rendelet helyessége mellett szavazna s ez érthető is volna, mert a gazda nem azért neveli fel állatjait, hogy minden ellenérték nélkül a dédelgetett medve táplálékául szolgáljanak. A vadász meg nem azért fizet súlyos ezreket különböző címen ki a zsebéből, hogy orra elől medve halássza el az izletes szarvaspecsenyét, meg disznósonkát.

Nem szakemberek előtt a szarvasra vonatkozó szavaim talán paradoxonnak látszanak, de a „Gyergyószentmiklósi Vadásztársaság” hitelt érdemlő egyénnel tudja igazolni, hogy területén a medvék elől menekülő szarvascsorda majdnem elgázolta az éppen ott elhaladó vadőreit. Sőt medve elől az elejtett szarvast éppen akkor vették el, amikor áldozatából jóízűen lakmározni kezdett.

Mindezeket szükségesnek tartottam leszögezni azért, hogy igazolva legyen az a felháborodás, melyet a „medvevadászati tilalom” a nagy közönség, de főleg a gazdák és vadászokból ki vált.

A nemes vad vadászatainak korlátozása szükséges nemcsak tiltó rendeletekkel, hanem annak szigorú ellenőrzésével és betartásával is. Az ilyen rendeleteket tisztelettel kell fogadni, azzal is fogadják azok, akik vérbeli vadászok, de a ragadozó vadaknak — pláne a bestiális medvének, mely oly szörnyű módon káros a közgazdaságra — rendeletekkel való védelme, pártfogolása egyáltalán nem indokolt, sőt neveltségessé teszi a kibocsátót és olyan mende-

mondákra nyújt alkalmat, melyek akkor, amikor a legnagyobb konszolidációra van szükségünk, diszharmonizációra vezet.

Ha a medvevadászati tilalom olyan magasabb állami szempontokból vált szükségessé, hogy azt mi künn, itt a perifériákon élő közönséges halandók, nem vagyunk képesek felfogni, megérteni és jelenleg az ok nyilvánosságra nem hozható; legalább a tévedés ez uton is megvilágíttatván, olyképpen orvosoltassék, hogy a méltán megütközést keltő rendelet, mely a „medve vadászata” tiltja, egy az állam ré-

széről is morális erőt, érzést jelentő rendelkezéssel egészítettessék ki, melyben az állam a medvetilalom révén előforduló károsodásokért teljes anyagi felelősséget vállal. Ezáltal a gazdák körében a nyugtalanságot megnyugvás fogja felváltani, amiből végeredményében mégis csak számottevő haszna származik az országnak.

Ennyit joggal elvárhat az országnak Kárpátok alján és tetején lakó népe, mely a sors ilyen alakulása folytán a medvékkel vagyonszövetségbe jutott.

Angi Balázs.

Városunk és az idegenforgalom.

A kirándulások szezonját éljük. Nap-nap után futnak be városunkba idegen autók, autóbuszok tele nevető diákarcokkal, de nincsen talán egy vásárnap, vagy ünnepnap is, amelyen városunk lakosságából ne rándulnának ki a Gyilkostóhoz nyugalmat és pihenést keresve legalább egy napra az élet zakatoló malmában.

Sok szépet és jót hallunk ezektől a kirándulóktól, s igaz, hogy ezek a szépek és jók mind csak a természeti szépségekről szólnak, amelyeket sem városunk, sem embertársaink hívtak létre, hanem maga a természet; de hallunk megjegyzéseket is, melyek előtt nem lehet füleinket bedugnunk, amelyek mellett nem lehet észrevétel nélkül elhaladunk.

Egy ilyen észrevétel például az is, hogy még igen sokan nem hallották még hírből sem a Gyilkostót, annak csodás szépségeit, hogy nincsen egyetlen egy írásbeli kalauz sem, amely biztos utmutatóul szolgálna az ide vetődőknek, hanem nekik kell kihalászniuk egy-egy könyvkereskedés sötét zugából dr. Vákár P. Arthurnak egy ügyesen összeállított, csak magyar nyelvű „Gyilkostói kalauz”-át; hogy

a tó kezd elsekélyesedni; hogy azt a benyomást teszi, mint egy gazdátlan, semmit érő jószág; hogy a tó közvetlen partján szépségrontó vityillók épülnek; hogy egy „jól eldugaszolt bor”, amely különben nem állja meg a kritikát, 70—100 lej; hogy a kirándulók a turista-ház szobáinak ablakain keresztül közlekednek ki és be, mert a kulcs is „jól el van dugaszolva” stb. stb.

Ezeket a hibákat azonban mind elfeledtetik a Gyilkostó gyönyörű szépségei és vigasztalásunk, hogy „jövőben majd másképp lesz”, mivel a város erélyesen kezébe fogja venni a Gyilkostó és környéke rendezését, hogy városunknak gyönyörű programja van a Gyilkostó és az idegenforgalom fejlesztésére, hogy eljön majd az az idő, mikor szabályozva lesz a tó környéke és szebbnél-szebb villák fogják a tavat koszorúként körülvenni stb. stb.

Ezek a szép álmok egyszer mind valóra fognak válni, csak hogy még nem jött el ennek az ideje, még töprengeni és gondolkodni kell egy kicsit, mert „a jó munkához idő kell.”

Óh Gyilkostó, óh idegenforgalom, jöjjön el a te országod!

Bucsu Tekerőpatakon.

Junius hó 24-én, Keresztelő szent János napján tartotta a tekerőpataki egyházközség hagyományos évi bucsuját. Gyergyó minden községéből nagy számmal zárandokoltak oda a hívek ez alkalommal.

A csomafalviak és kilyénfalviak, papjaik vezetésével, kereszt alatt jelentek meg.

Szabó György apátplebános fényes papi segédlettel celebrálta az ünnepi misét. Páter Lukács Mansvét volt az ünnepi szónok, aki a tőle már megszokott lendülettel ragadta magával az áhitatos híveket.

Istentisztelet után dr. Péterffy Lőrinc esperes-plebános látta vendégül a bucsun megjelent egyházi és világi vezető embereket. Ott láttuk kevés kivétellel Gyergyó egész katolikus papságát, dr. Willer József kamarai képviselőt, aki egyenesen Bukarestből utazott Tekerőpatakra, hogy résztvehessen a bucsun, dr. László Dezső kamarai képviselőt, dr. Benke Antal polgármestert és még sok vezető embert.

Dr. Péterffy őszinte magyaros vendégszeretettel fogadta vendégeit, akiket a szíves házigazda lebilincselő egyéniségével mindjárt élénk jókedvre hangolt. A pohárköszöntők során Szabó György apátplebános a házigazdát és a megjelent képviselőket éltette. Dr. Péterffy viszonzulásában sok olyan igazságot mondott, melyeket a távolmaradt paptestvéreknek kellene megszívlelniük.

Dr. Willer József kamarai képviselő pohárköszöntőjében a barátságot éltette sok szellemességgel, de még több hazafui aggodalommal. Beszédének súlyos igazságai messzi kíváncsoknak a szűk baráti kör kereteiből s különösen azoknak szóltak, akik mostanában a csiki magyarság eddigi gyönyörű egységének mesterséges megbontásán fáradoznak.

Délután 3 órakor gyönyörű, könnyekig megható beszéd kíséretében avatta fel a Szentkereszt Hadsereg új tagjait P. Lukács Mansvét.

Két nyilatkozat.

— Irta: Jakabffy Elemér dr. —

A Magyar Kisebbségből vesszük:

Az elmúlt héten, különös véletlen két érdekes politikussal hozott össze. Az egyik a jugoszláv parlament tagja, a másik esztoniai miniszter. Mind a kettővel hosszasan elbeszélgettem és így sok kérdésre feleletet nyertem és néhány igen érdekes megjegyzésüket tudomásul vettem.

A jugoszláv képviselőtől, amikor parlamentjük szörnyűségei jelenetei felől érdeklődtem, a következő kijelentést hallottam:

A szidalmazások, durva becsmélő kifejezések özőne, a pofozkodások és egyéb tettelegességek reám soha sem gyakoroltak olyan hatást, mint az a jelenet, amelynek főszerepívője Pribicevics Szvetozár volt.

Ez a pártvezér, aki annak idején a magyar parlamentben is helyet foglalt, néhány héttel ezelőtt tajtékzó dühvel szidta a belgrádi kormányrendszert, amíg az egyik kormányt támogató képviselő feléje kiáltott: „Ha ez a véleményetek, miért jöttetek ide?” Pribicevics erre visszakiajtott: „Ezt magam sem tudom!”

Amde alighogy elhagyták ajkait ezek a szavak, szinte elsápadtan hallgatott el, az egész teremben pedig néhány pillanatra a megdöbbenésnek olyan csendje támadt, amilyennek példáját még sohasem láttam. Hogy azután később kitört a vihar és kimagyarázások is keletkeztek, engem már kevésbé érdekelt, de az őszinte nyilatkozás okozta megdöbbenés pillanatainak ez a hatása mindig kísérni fog.

*

Az esztoniai miniszter előtt mindenekelőtt kifejezésre juttattam örömet, hogy alkalmam nyílt annak az országnak vezető államférfiát megismerni, amely a nemzetkisebbségek autonómiáját törvénybe iktatta és nemzetiségeinek ezáltal Európa minden országai között a legnagyobb kulturszabadságot biztosította.

Ezekre a szavaimra a miniszter a következő kijelentést tette:

Valóban, Európaszerte megállapíthatom, hogy hazámat leginkább arról a törvényhozási tetről ismerik, amely nemzetkisebbségeinknek kulturális autonómiát adott. A világ figyelmét ezzel vontuk magunkra és így örvendek, hogy ezt a lépést megtettük.

Amikor a véletlen egy napon két ilyen érdekes politikai nyilatkozathoz juttatott, valami megnyugtató, biztató érzés hatott át:

Ime, abban az államban, amelyben a nemzetkisebbségek sorsa talán a legszomorubb, még az államfenntartó elemből is akadt, akinek ajkairól kibuggyant az igazság keserű szava, mert érzi, hogy olyan államkormányzatból, amely az emberi jogok legelemibbeit feltétlen tiszteletben tartotta, olyanba került, amelyben ezeket brutálisan gázolják el; viszont ott, ahol a nemzetkisebbségek kultuszabadságát biztosítják, az ország minisztere Európaszerte megállapíthatja, hogy a nemzetek tiszteletteljes érdeklődése hazája felé fordul, mert ez az emberi eszme fejlődésének új útját nyitotta meg.

MŰVÉSZET.

A Budapesti Nemzeti Szalon nagy tavaszi tárlata.

A magyar kiállító intézmények legagilabbja a Nemzeti Szalon, amit az a körülmény is igazol, hogy a művészeknek valóságos tömege keresi fel. Evvel magyarázható az is, hogy ez évi nagy művészi programjának lebonyolítása után csak most jutott ideje, a nyári hónapokban, a tulajdonképeni tavaszi tárlat megrendezésére. Kétségtelenül a késői idővel magyarázható — amint a budapesti lapok is megállapítják — hogy több neves művész, akik már nyári pihenésre mentek, távolmaradtak a kiállítástól. Megállapítják a kritikák, hogy a közel harmincfélszáz alkotás, mely csaknem száz festő műve, igen magas színvonalat mutat. A művek zsúfolásig töltötték meg a szalon termeit és ebből a nagy anyagból ismert jó értékek válnak ki: Lengyel Reinfuss Ede katonaképei, Szánthó Mária klasszikus értékű portréja, Porter Paula, Lovas Lajos, Müller Mela, Áldor János stb. már ismert nevének szép alkotásai. És itt a csaknem száz név közül kiszedett értékesebbek között olvasunk elismerő és kitüntető bírálatot Szentgericzey portréiról. Első pillanatra talán fel sem tűnik, mert a Szentgericzey nevet, mint a Jakab család nemesi előnevét ismertük mi erdélyiek, és mint művésznevet sem tudtuk senki által használva. Csak később, amikor a Szalon katalógusában lapozgatva, a kiállító művészek neveit olvastuk, találtunk rá dr. Nagyné Szentgericzey Jakab Piroska nevére, aki, amint tudtunk is róla, már hosszabb idő óta tartózkodott a magyar fővárosban. Sikere minden esetre örömmel kell eltöltsön. Amikor nevét a legjobbak között látjuk felsorolva, úgy érezzük, mintha nekünk is volna valami részünk benne, közünk van hozzá. És van is, mert erdélyi, székegy és városunkból való.

Dr. Nagy Lajosné, kinek jelentős sikereiről a magyar fővárosi lapok kitüntető hangon emlékeznek meg, tagja a Nemzeti Szalonnak, és a napokban hazaérkezett művésznőtől tudjuk, hogy az őszi tárlaton még több értékes műve fog kiállításra kerülni. Összinté örömmel gratulálunk.

Csaknem egy millió lejt

költött el Gyergyószentmiklós a rövid négyhetes szini szezon alatt. Nem panaszképpen hozzuk fel, nem is azért, mintha a színészeknek jutott összeget sajnálnók. Nincs is mit tőlük, mert ami nekik jutott ebből, az jelentékeny részben mégis csak itt maradt nálunk a városban, hiszen élni kellett. Csak azért és csupán példának említtük fel, hogy a mindenkitől agyonmentett Gyergyó ebből az elég jelentékeny összegből több mint a felét nem is a kulturára, nem is a színházra költötte el. A milliónak felét kitevő ötszáz ezer lejt pedig ma nagy összeg. Igen nagy, mert nincs kereset, nincs jövedelem.

Annyira nincsen, hogy egy-egy haldokló közepiskolánk megmentéséhez egy hasonló összegecskét országos akcióval, kéregetéssel sem tudunk előteremteni.

40—50 véka szép válogatott

k r u m p l i

jutányos áron

eladó.

Értekezhetni a kiadóban.

HIREK.

Örvendenivaló ujság: a Brassói Lapokban a Puskás-üggyel kapcsolatban legújabbban egy egészen elolvasható, nem az eddigiek stílusában írt cikk jelent meg. Nem visszavonulás, dehog, új támadás, ujonnan beálló ellenfél részéről, aki éppen csak hogy sehogyan se tud azon a hangon írni, mint az eddigiek, s még egy differencia: az ujonnan feltámadó hareos író és írni tud. Ugy kezd: ajánlom magamat, Tamási Aron vagyok.

Tagadhatatlan, erre nem tudok hasonló hangnemben válaszolni. Még nem vagyok valaki. S abban az értelemben, abszolút értékrelációban, amiben ma Tamási Áron „valaki”, nem is leszek soha. Mert sok kell oda nagyon.

Jó jó, de miért éppen Tamási Áront jelentkezteti a Brassói Lapok jóakaratu, elfogult, de semmi pozitívet mondani nem tudó tanunak. Lehet s remélem, hogy a ma Erdélye legértékesebb és legmaradandóbb becsü írójává fogja magát kinőni, de hol jelenti ez azt, hogy egyben finanszakértőül lehessen őt alkalmazni?

Hiszen köztudomásu, hogy a kitűnő, szeretetreméltó író, aki rövid itt időzése alatt úgy a szívünkhöz nőtt (hiába nem hiszi ő maga, úgy van), körülbelül annyit tud ezekről a dolgokról, hogy Románia pénzegysége a lej. Amerikában, ahol járt dollár, a kettő között az a különbség, hogy az utóbbit sokkal-sokkal könnyebben lehet megkeresni annak, aki érti a módját. Meg, hogy rengeteg sok apró fekete betűt kell leírni színes szavakká, borzasztó sok zengő-daloló szót novellává, regénnyé, hogy érte rettenetes kevés lejt adjanak.

De ez, úgy hiszem, nem elég ahoz, hogy tanuskodjunk, s ítélkezzünk egyszerre összesen ennyi alappal.

Nem baj Áronka. Mi már Téged úgy megszerettünk, hogy még, s nem árt meg a Te hírednek, nevednek, irántad érzett megbecsülésünknek még ez se — nagy szó — ha Te, választva közöttünk, élénkbhelyezted nekünk, szerencsétlen harmincöt százalékos magyaroknak, Kacsó Sándorékat, Brassói Lapékkal százszázalékos önzésükkel, személyeskedésükkel.

Természetes, Veled mondjuk: éljen a székegy nép!

És éljen Tamási Áron!

Sőt, éljen Kacsó Sándor is. Jól, kellemsen, sokáig. Csakhogy maradjon Brassóban s hagyjon nekünk, szerencsétlen gyergyóiaknak, békét! Van nekünk elég bajunk nélküle is, az ő mentőakciója nélkül is.

Bizonyisten, elég volt már belőle.

— Személyi hír. Dr. Willer József kamarai képviselő, a Magyar Párt főtitkára, folyó hó 24-én Gyergyóba érkezett. A tekerőpataki bucsu alkalmával dr. Péterffy Lőrinc esperes plebánus vendége volt. Majd dr. László Dezső kamarai képviselő társaságában a Gyilkostóhoz rándult ki. Hétfőn már tovább is utazott a Magyar Párt temesvári nagygyűlésére.

— Az egészségügyi bizottság ülése. Csütörtök délután 5 órakor dr. Benke Antal polgármester elnöklete alatt ülést tartott az egészségügyi bizottság. Egyetlen tárgy a Ditróban fellépett tifuszbajrányval kapcsolatos intézkedések megbeszélése volt.

A bizottság beható vita után arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem tartja célszerű-

nek sem közegészségügyi szempontból, sem a betegek szempontjából a ditrói betegeknek az itteni kórházba való felszállítását s kérni fogja a felsőbb közegészségügyi hatóságokat, hogy a tifuszbetegek izolálását Ditró község a helyszínen eszközölje.

— Kirándulás a Gyilkostóhoz. A kolozsvári felső kereskedelmi iskola magyar tagozatának diákjai nagyobb kirándulást rendeztek. — Megtekintették a Szent Anna-tót, Tusnád-fürdőt, majd Csikszeredán át érkeztek hozzánk és keresték fel a Gyilkos-tót. A mintegy harminc főből álló lelkes magyar diákesapatot Frána Péter és Cseke Domokos tanárok vezették, akik féltő gondoskodással és szeretettel kalauzolták növendékeiket. A kirándulás résztvevőit magánházak látták vendégeikül. A kis csapat vasárnap reggel utazott tovább, hogy megtekintve Marosvásárhelyt, fejezze be a kellemes és tanulságos utat.

— A kormány kisebbségi bizottságának ülése. Bratianu Vintila miniszterelnök jelenlétében a napokban ülést tartott a kormány kisebbségi bizottsága. A kiadott hivatalos jelentés szerint kisebbségi életünk sok nehéz problémáját vitatták volna itt meg a Magyar Párt elnökegének már hosszú hónapok előtt beadott memorandum alapján. Az iskolák nyilvánossági joga, az államsegély ügye, a magyar nyelv használata kisebbségi vidékeken stb. állítólag mind napirenden voltak.

Kíváncsian várjuk, hogy ténylegesen történte valami enyhülés a kormány eddigi merev kisebbségi politikájában, vagy csak a külföldön akar kedvezőbb atmoszférát teremteni a diplomatikusan megszövegezett hivatalos jelentés.

— Az ellenparlament. A nemzeti parasztpárt és a liberális párt közt dúló áldatlan harc új fázishoz érkezett. Vasárnapra a nemzeti parasztpárt Bukarestbe ellenparlamentet hívott össze, mely a kamara üléseivel párhuzamosan meg fogja vitatni a stabilizáció és külföldi kölcsön ügyét is. A kormány hivatalos álláspontja még ez ügyben nem ismeretes, de könnyen nagy meglepetések is történhetnek ezzel kapcsolatban.

— Nobile megmenekült. Hosszu hetek óta az északi sarkra figyel a művelt világ. A vakmerő sarki repülő Nobile tábornok vezénylete alatt élet-halál közt lebegve várják a mentő expediciót.

Amundsen is utrakél, hogy rivalisát, Nobilet megmentse. S miközben Thornberg, a vakmerő svéd pilóta megmenti Nobilet, Amundsennek nyoma vesz a nagy jégmezőkön.

Nobile tört lábbal s megbomlott lelki egyensúllyal szabadult.

Társai azonban még ma is kétség és remény között kutatják a láthatárt a mentésükre siető léghajó, vagy jégtörő hajó után.

Emberiség! Szent bámulattal állj meg egy percre a Nobilek, Amundsenek és Thornbergék előtt! Ezek nélkül ugyanis ott állna kulturánk, hol 6000 év előtt.

* Eladó egy kitűnő hangu pedálos Czimbalom Ambrus Istvánnál Tekerőpatakon. 2—2

Toplicai hírek.

— Fizetésleszállítás. A város tisztviselőinek fizetéséről szóló költségvetést a belügyminisztérium csak 20% redukálással hagyta jóvá. Nagy meglepetést keltett ez a tisztviselői körében annál is inkább, mert Toplica a főváros után a legdrágább város az egész országban. Eddig is szűkösen tudták szükségleteiket hordozni a kiszabott fizetésükből, most pedig valóságos művészeknek kell lenni, hogy a ruházkodást nem is számítva, élelemre és lakbéreire valahogyan kiteljen.

— Évzáró vizsga. Junius hó 16 án volt Puia Jeronim főtanfelügyelő elnöklete mellett a róm. kath. el. népiskola évzáró vizsgája a kelemenpataki fürészgyári, r. k. el. iskola vizsgálataival kapcsolatban. A főtanfelügyelő, mint a kormány kiküldötté vezette a vizsgálatot, teljes megelégedését fejezte ki a hallottak felett. Beszédében a szülőket előzékenyen s igen udvariasan köszöntötte, ugyszintén a tantestület tagjait is. A gyermekek nevében fáradságukért szintén üdvözölte a 3 tanerőt.

Itt említjük meg, hogy az iskola jóakarói és barátai szép összeggel járultak a szorgalmas és jó magaviseletű tanulók megjutalmazására. A jutalomkönyveket Péter és Pál ünnepén osztotta ki az iskola vezetősége.

Kulturánk és előhaladásunk nemes jóakaróinak kegyes adományukért ez uton mond hála köszönetet az igazgató. Isten áldása kísérje nemes és jótékony cselekedetüket.

— **Műsoros estély.** A ref. egyház nőszövetsége a 2-ik harang alapja javára jun. 23-án a mozi termében Pálffy Endréné és Molnár Ferencné háziasszonyok megszervezése és vezetése mellett műsoros estélyt rendezett. Pénztárnokok: Walter Istvánné és Váradi Miklós voltak, Vadász Károly ellenőr. A változatos műsor előadásában derekasan kivették részüket: Sipos Antal és neje, Brassay Endre, Blumenthal Zoltán, Farkas György, Hada Erzsike, Bozsejovszky Manyika, Walter Mihály és Noé testvérek. Az estély, mint mindig, úgy örökösen, mint anyagiilag sikerült.

SPORT.

A Gy. S. E. sportünnepe. A Gyergyószentmiklósi Sport Egylet 1928. július hó 1-én, vasárnap délután fél három órai kezdettel házi teniszversenyt és nagy pályavető sportünnepeket rendez, melyre az érdeklődőket ez uton is meghívja. Műsor: 1. Dr. László Dezső képviselő, egyesületi elnök megnyitó beszéde. 2. Dr. Benke Antal polgármester beszéde. 3. Dr. Gaal Alajos beszéde a sportról.

Verseny: 1. Senior számok: Férfi egyes, női egyes, férfi páros. 2. Junior számok: Férfi egyes, női egyes, vegyes páros.

Cigányzene. Büffé.

Belépődíj tetszés szerint.

Megjavitották Románia rudugró rekordját. A kolozsvári kerület vasárnapi atlétikai versenyének szenzációja, hogy Biró Lajos, a KAC fiatal atlétája, a rudugrás országos rekordját 350 cm.-re javította.

Az MTK nemzetközi versenye Budapesten. A jó formában levő magyar atléták az országos rekordoknak egész sorát döntötték meg az MTK nemzetközi atlétikai versenyén. 100 m.-es síkfutás. 1. Gerő 106 mp. Országos rekord. Súlydobás. 1. Darányi 1483 m. Országos rekord. Gerelydobás. 1. Szepes 69-96 m. Országos rekord. 1000 m.-es síkfutás. 1. Barsi 2 p. 32-6 mp. Diszkoszvetés. 1. Egri 46-16 méter. 4×800 méteres staféta. 1. MAC csapata 8 p. 17-4 mp. Országos rekord.

Főtér 3. sz. alatti emeletes ház eladó.

Értekezni lehet Gereöffy Csanádnál.

Ha bármily modern, jó és olcsó

BUTORT

52-2 akar, ne sajnálja a fáradságot és forduljon bizalommal **Ambrus István** műasztaloshoz (Valea-Strâmbă) Tekerőpatak. Időnkint kész hálószobák is kaphatók.

A Romfeld-féle vendéglőben naponként frissen csapolt

BÜRGER-SÖR

és kitűnő asztali borok.

26-13

Allandó étkezés. Olcsó árak.

Lovak részére istálló.

Szíves pártfogást kér **Kulesán** kezelő.

Óráat javít

szakértelemmel és jutányosan

Stein Salamon

órás és ékszerész (postával szemben) Szemüvegek orvosi rendelésre.

A Székelyvidék
magyarságának
egyetlen függet-
len napilapja

MAROS

Pártoljátok!
Szeressétek!

Ára 2 lej. Ára 2 lej.

„America“ Első Bizto-
sító Társaság Turda

csikmegyei

Főügynöksége

Gheorgheni

Fogarassy-u. 19. sz.

A legelőnyösebb feltételekkel kötünk kölcsönös-
ségi alapon haláleset biztosítást.

**Biztosítható bárki 18 85 éves
korig orvosi vizsgálat nélkül.**

Saját érdekében cselekszik, ha biztosítja idős hozzátartozóját vagy idegent is, **késedelem nélkül**, hogy biztosított felének halálakor **megkaphassa a biztosított 100.000 – 500.000 lej készpénzt.** Ügynökség minden községben, forduljon bizalommal oda vagy az „America“ Főügynökség-
hez, Gheorgheni, Fogarassy-u. 19. Ugyanitt magas jutallékkal veszünk fel megbízható és tevékeny ügynököket.

SÁNDORY

könyvkereske-
désben kap-
ható az
1928.
évi

magyar

dalos-
könyv.

Ára 15 lej.

30 év óta fennálló

legmodernebb anyaggal
villamerőre berendezett

Sándory

könyvnyomda és könyvkötészet

elvállal: mindennemű
nyomtatványt a legjuta-
nyosabb árszámítás és
legkényesebb ízlést is ki-
elégítő kivitel mellett.

Családi nyomtatványok, gyász-
lapok 2 óra alatt készülnek.

Ne rendelje meg addig
nyomtatványait,
amíg áraján-
latot nem
kér

Sándory Mihály

könyvnyomdájától

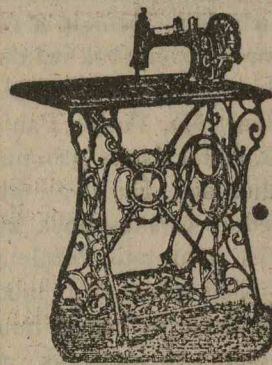
Gyergyószentmiklóson.

Aragonit-díszműtárgyak,
közigazgatási nyomtatványraktár,
könyv-, papir- és írószerkereskedés.

Könyvujjdonságok

nagy
választékban

Sándory könyvkereskedésben.

Varrógépek
kerékpárok
gramofonok
és lemezek

legolcsóbban

BOCSKOR MARGIT & Co.
Gheorgheni, jud. Ciuc.

52-10

TUTUN-gerie NAGY

Chiose. GHEORGHENI. Piața.

Kaphatók

az alábbi román és magyar lapok és folyóiratok:

ROMÁN:

Dimineața
Cuvântul
Universul
Adeverul Literar
Pardon
Furnica
Dimineața copil.
Realitatea
Patria
Spectatorul

MAGYAR:

Ellenzék
Keleti Ujság
Brassói Lapok
Székely Szó
Gyergyói Ujság
Maros
Hétfői Napló
Sherlock Holmes
Erdélyi Képes Lap
Kaviar
Álmoskönyv

KÜLFÖLDI LAPOK

Tolnai Világlap
Sinházi Élet
Panoráma
Rádió Ujság
Record divatlap
Schöne Wienerin
Uj Divat
Tündér Ujjak
Die Woche
Uj Idők
Wiener Jurnal

és valamennyi időnként megjelenő regényfüzetek.